

# **I. PROCEDURY ORGANIZACJI WYCIECZEK I IMPREZ ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W RUDNIKU**

## **Podstawa prawna**

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. 2001 nr 135 poz. 1516 ze zm.);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także jego organizowania i nadzorowania. (Dz. U. 1997 nr 12 poz. 67 ze zm.);
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 6 maja 1997 roku w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne ( Dz. U. 1997 nr 57 poz. 358 ze zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 nr 6 poz. 69 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. 2001 nr 55 poz. 578);
6. Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 roku o kulturze fizycznej (Dz. U. 2001 nr 81 poz. 889 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2005 nr 108 poz. 908 ze zm.).

## **Rozdział I**

### **Postanowienia wstępne**

1. Wycieczki i inne formy turystyki są integralną formą działalności wychowawczej szkoły.
2. Organizowanie przez szkołę krajoznawstwa i turystyki ma na celu:
  - poznawanie kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii,
  - poszerzanie wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego,
  - wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowania,
  - upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody,
  - podnoszenie sprawności fizycznej,
  - poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
  - upowszechnianie form aktywnego wypoczynku,
  - przeciwdziałanie patologii społecznej,
  - poznawanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach.

3. Krajoznawstwo i turystyka może być organizowana w ramach zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych oraz pozaszkolnych.
4. Organizowanie krajoznawstwa i turystyki odbywa się w następujących formach:
  - wycieczki przedmiotowe - inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia obowiązującego programu nauczania, w ramach danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych,
  - wycieczki krajoznawczo - turystyczne, w których udział nie wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych,
  - imprezy krajoznawczo - turystyczne, takie jak: biwaki, konkursy, turnieje,
  - imprezy turystyki kwalifikowanej i obozy wędrownicze, w których udział wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych, w tym posługiwania się specjalistycznym sprzętem,
  - imprezy wyjazdowe - związane z realizacją programu nauczania, takie jak: zielone szkoły, szkoły ekologiczne.
5. Organizację i program wycieczek oraz imprez dostosowuje się do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności specjalistycznych.
6. Uczniowie niepełnosprawni, o ile nie ma przeciwwskazań zdrowotnych, mogą brać udział w wycieczkach i imprezach, a organizatorzy tych wycieczek i imprez powinni zapewnić im warunki odpowiednie do specyficznych potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności.
7. Każdy wyjazd lub wyjście poza teren szkolny wymaga zgody dyrektora bądź zastępcy.

## **Rozdział II**

### **Organizacja wycieczek, obowiązki kierownika, opiekuna, uczestników.**

#### **Dokumentacja wycieczki**

1. Nauczyciel zgłasza zamiar organizacji wycieczki do dyrektora w formie pisemnej, co najmniej miesiąc przed planowanym terminem wycieczki jednodniowej i dwa miesiące w przypadku wycieczki/ imprezy kilkudniowej.
2. Dyrektor szkoły lub jego zastępca wyznacza kierownika wycieczki lub imprezy spośród pracowników pedagogicznych szkoły o kwalifikacjach odpowiednich do realizacji określonych form krajoznawstwa i turystyki.
3. Kierownikiem wycieczki lub imprezy może być także inna osoba, wyznaczona przez dyrektora szkoły lub jego zastępcę, która:
  - ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych,
  - jest instruktorem harcerskim,

- posiada uprawnienia przewodnika turystycznego, przewodnika lub instruktora turystyki kwalifikowanej lub pilota wycieczek.
4. Kierownikiem obozu wędrownego może być osoba po ukończeniu kursu dla kierowników obozów wędrownych lub posiadająca uprawnienia wymienione wyżej.
  5. Kierownikiem imprezy turystyki kwalifikowanej może być osoba posiadająca uprawnienia wymienione wyżej bądź stopień trenera lub instruktora odpowiedniej dyscypliny sportu.
  6. Wycieczkę lub imprezę przygotowuje się pod względem programowym i organizacyjnym, a następnie informuje się uczestników o podjętych ustaleniach, a w szczególności o: celu, trasie, harmonogramie i regulaminie.
  7. Obowiązki kierownika wycieczki:
    - a) Opracowuje program i harmonogram wycieczki lub imprezy.
    - b) Opracowuje regulamin wycieczki lub imprezy i zapoznaje z nim wszystkich uczestników.
    - c) Sprawuje opiekę nad uczestnikami wycieczki lub imprezy.
    - d) Zapewnia warunki do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki lub imprezy oraz sprawuje nadzór w tym zakresie.
    - e) Zapoznaje uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnia warunki do ich przestrzegania.
    - f) Określa zadania opiekuna w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki lub imprezy.
    - g) Nadzoruje zaopatrzenie uczestników w sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy.
    - h) Organizuje transport, wyżywienie i noclegi dla uczestników.
    - i) Dokonuje podziału zadań wśród uczestników.
    - j) Dysponuje środkami przeznaczonymi na organizację wycieczki lub imprezy.
    - k) Dokonuje podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki lub imprezy po jej zakończeniu.
    - l) Kierownik wycieczki jednodniowej zobowiązany jest przedstawić dyrektorowi bądź jego zastępcy pełną dokumentację co najmniej trzy dni robocze przed rozpoczęciem wycieczki, w przypadku wycieczki kilkudniowej – tydzień przed planowaną wycieczką.
    - m) Kierownik wycieczki przygotowuje następującą dokumentację:
      - kartę wycieczki zał. nr 1,
      - harmonogram wycieczki ,
      - listę uczestników wycieczki (co najmniej dwa egzemplarze),
      - pisemne zgody rodziców na udział dziecka w wycieczce, w przypadku wycieczki połączonej z noclegiem, co do zasady, podpisy obojga rodziców,
      - regulamin wycieczki wraz z zobowiązaniem uczniów do jego przestrzegania. Regulamin musi być dostosowany do możliwości uczniów i charakteru wycieczki.
  8. Dokumentacja wycieczki zagranicznej zawiera:
    - dokumenty, o których mowa w punkcie 7m, ponadto:

- zawiadomienie organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny, które zawiera: nazwę kraju, czas pobytu, program pobytu, imię i nazwisko kierownika wycieczki oraz opiekunów, listę uczniów biorących udział w wyjeździe wraz z określeniem ich wieku.
  - dowód ubezpieczenia wszystkich uczestników wycieczki od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.
9. Kierownik wycieczki może, za zgodą dyrektora szkoły lub jego zastępcy, łączyć funkcję opiekuna wycieczki.
10. Opiekunem wycieczki lub imprezy może być nauczyciel lub inna osoba pełnoletnia, która uzyskała zgodę dyrektora szkoły lub jego zastępcy.
11. Obowiązki opiekuna wycieczki:
- a) Sprawuje opiekę nad powierzonymi mu uczniami.
  - b) Sprawdza stan liczbowy jej uczestników przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego.
  - c) Współdziała z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy.
  - d) Sprawuje nadzór nad przestrzeganiem regulaminu przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.
  - e) Nadzoruje wykonywanie zadań przydzielonych uczniom.
  - f) Wykonuje inne zadania zlecone przez kierownika.
12. Uczestnicy wycieczki lub imprezy zobowiązani są do:
- a) Zapoznania się z regulaminem i przestrzegania go.
  - b) Bezwzględного wykonywania poleceń opiekuna i kierownika.
  - c) Przestrzegania bezpieczeństwa na drodze.
  - d) Przestrzegania regulaminów obowiązujących w miejscach pobytu.
  - e) Przestrzegania programu wycieczki, szczególnie ustalonych godzin zbiórki.
  - f) Przestrzegania zasad kultury osobistej.

### **Rozdział III**

#### **Ogólne zasady bezpieczeństwa i opieki nad uczniami w czasie wycieczek i imprez**

1. Przy organizacji zajęć, imprez i wycieczek poza terenem szkoły liczbę opiekunów oraz sposób zorganizowania opieki ustala się, uwzględniając wiek, stopień rozwoju psychofizycznego, stan zdrowia i ewentualną niepełnosprawność osób powierzonych opiece szkoły, a także specyfikę zajęć, imprez i wycieczek oraz warunki, w jakich będą się one odbywać. Biorąc powyższe pod uwagę liczba opiekunów nie powinna być niższa niż:
- podczas wycieczek na terenie tej samej miejscowości – 1 opiekun na 25 uczniów,
  - podczas wycieczek poza jej terenem – 1 opiekun na 15 uczniów,
  - podczas wycieczek w góry powyżej 1000 m n.p.m. – 1 opiekun na 10 uczniów
- + wykwalifikowany przewodnik, zgodnie z regulaminem parku.

- na wycieczce rowerowej 2 opiekunów na grupę do 15 uczniów.
2. Zabrania się prowadzenia wycieczek podczas burzy, śnieżycy i gołoledzi. W razie gwałtownego załamania się warunków pogodowych należy wycieczkę odwołać lub zmienić jej program.
  3. Miejscem zbiórki przed wycieczką oraz po jej zakończeniu jest szkolny parking. W przypadku innego miejsca wyznaczonego przez kierownika wymagana jest zgoda dyrektora szkoły lub jego zastępcy.
  4. Zakończenie wycieczki przez ucznia w innym miejscu może odbyć się wyłącznie na pisemną prośbę rodziców ucznia.
  5. Wycieczki autokarowe należy, co do zasady, dwa tygodnie przed planowanym wyjazdem zgłosić na policję w celu sprawdzenia stanu technicznego pojazdu .
  6. Uczestnicy każdej wycieczki powinni posiadać ubiór dostosowany do rodzaju wycieczki.
  7. Przed wyruszeniem na wycieczkę, należy uczniom przypomnieć zasady bezpieczeństwa i sposób zachowania się w razie nieszczęśliwego wypadku.
  8. W razie wypadku uczestników wycieczki stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w razie wypadków w szkołach i placówkach publicznych.
  9. W przypadku zaginięcia; uczeń (uczniowie) bezwzględnie pozostaje w miejscu zaginięcia:
    - miasto – uczeń zna miejsce postoju, plan dnia, zawiadamiamy policję, dyrektora szkoły, rodziców;
    - szlak turystyczny – uczeń wie, dokąd idziemy, zna kolor szlaku i docelowe schronisko, zawiadamiamy GOPR, schronisko, dyrektora szkoły, rodziców.
  10. W czasie wycieczki obowiązują uczniów postanowienia statutu szkoły, wobec czego należy przestrzegać zakazu palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz innych środków odurzających.
  11. Wobec uczestników, którzy nie przestrzegają regulaminu i zasad przepisów bezpieczeństwa, będą wyciągnięte konsekwencje zgodnie ze statutem szkoły.
  12. Na wycieczkę należy zabrać apteczkę.

## **Rozdział IV**

### **Szczegółowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące na wycieczkach i imprezach szkolnych Wycieczka piesza:**

1. Uczestnicy powinni posiadać ubiór (szczególnie buty) odpowiedni do miejsca i warunków atmosferycznych.
2. Przed wyruszeniem sprzed szkoły uczestnicy powinni być poinformowani o zasadach poruszania się po drogach, szlakach i po lesie.

3. W czasie marszu jeden opiekun prowadzi grupę, drugi idzie na końcu.
4. Po drogach publicznych po grupa porusza się zgodnie z Ustawą Prawo o ruchu drogowym.
5. Nie wolno zatrzymywać się w miejscach, gdzie utrudniona jest widoczność, tzn. na zakrętach, za i przed wzniesieniem.
6. Zabronione jest:
  - a) gwałtowne wejście na jezdnię,
  - b) przebieganie przez jezdnię,
  - c) zwalnianie lub zatrzymywanie się bez uzasadnionej potrzeby podczas przechodzenia przez jezdnię.
7. Uczestnicy wycieczki, zwłaszcza idący od środka jezdni, co do zasady powinni mieć założone kamizelki odblaskowe.
8. Poruszając się po drodze po zmierzchu, wszyscy uczestnicy wycieczki zobowiązani są używać elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu.
9. W lesie należy poruszać się po oznakowanych szlakach turystycznych (na terenie parków narodowych lub krajobrazowych – wyłącznie) lub wyznaczonych ścieżkach, co oznacza podporządkowanie się regulaminom wewnętrznym danego miejsca.
10. Nie wolno odłączać się od grupy maszerującej bez zgody prowadzącego.
11. Zabrania się uczestnikom wycieczki dotykania przedmiotów mających połączenie z liniami wysokich napięć, manipulowania niewypałami, spożywania różnego rodzaju owoców i grzybów.

### **Wycieczka górską**

1. Jeden opiekun na 10 uczniów.
2. Należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, możliwości i przygotowanie kondycyjne uczestników.
3. Termin rozpoczęcia wycieczki należy zaplanować tak, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu.
4. Wszyscy uczestnicy wycieczki powinni poruszać się wyłącznie po szlakach turystycznych.
5. Kolumnę otwiera i zamyka osoba dorosła.

6. Za prowadzącym kolumnę idą osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze.
7. Na terenach powyżej 1000 m n. p. m. wycieczkę prowadzi wyłącznie przewodnik górski lub przewodnik turystyki górskiej, na terenie parków narodowych osoby upoważnione, zgodnie z regulaminem danego parku.

### **Wycieczka autokarowa**

1. Ilość uczestników wycieczki nie może przekraczać ilości miejsc siedzących w autokarze.
2. Opiekun musi przebywać ze swoją grupą w pojeździe.
8. Opiekunowie zajmują miejsca przy drzwiach oraz w środkowej części pojazdu.
9. Należy zabronić w czasie przejazdu: spacerowania po autokarze, podnoszenia się z miejsc, siedzenia tyłem, spożywania posiłków, samodzielnego otwierania drzwi, okien, rzucania przedmiotami lub wyrzucania ich z autokaru.
10. Bagaż uczestników powinien znajdować się w bagażniku, podręczny – na półkach.
11. Przerwy należy organizować tylko na parkingach.
12. W czasie postoju należy zabronić wchodzenia na jezdnię i przechodzenia na jej drugą stronę oraz oddalania się od autokaru.
13. Po każdej przerwie należy sprawdzić ilość uczestników.

### **Wycieczka rowerowa**

1. Każdy uczestnik wycieczki rowerowej musi posiadać kartę rowerową, znać przepisy ruchu drogowego i je przestrzegać.
2. Każdy uczestnik wycieczki powinien posiadać sprawny technicznie rower zgodnie z wymogami przepisów ruchu drogowego umożliwiający bezawaryjny przejazd. Rower powinien być wyposażony; z przodu jedno światło pozycyjne barwy białej lub żółtej selektywnej, z tyłu jedno światło odblaskowe barwy czerwonej o kształcie innym niż trójkąt oraz jedno pozycyjne barwy czerwonej, które może być migające, sprawnie działający hamulec, dzwonek, lub inny sygnał ostrzegawczy o nieprzerażliwym dźwięku,
3. Uczestnicy wycieczki tworzą na drodze kolumnę pojazdów. Zorganizowana kolumna rowerzystów nie może przekraczać 15 rowerów, w tym dwóch opiekunów, z których jeden jedzie na początku, drugi na końcu kolumny. Jazda w kolumnie nie zwalnia kierującego pojazdem od przestrzegania obowiązujących przepisów ruchu drogowego.
4. Jeżeli grupa liczy więcej niż 15 rowerów, należy utworzyć dwie kolumny lub więcej, odległości między kolumnami rowerów nie mogą być mniejsze niż 200 metrów.

5. Uczestnicy jadą jeden za drugim (nie wolno jechać obok siebie), jak najbliżej prawej krawędzi jezdni, zgodnie z przepisami ruchu drogowego. Najślabi w grupie jadą z przodu kolumny, zaraz za prowadzącym opiekunem.
6. Tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika.
7. Niedozwolone jest wyprzedzanie prowadzącego kolumnę, pozostawanie poza nią i przerywanie kolumny,
8. O zmęczeniu lub słabym samopoczuciu każdy uczestnik powinien poinformować kierownika wycieczki.
9. Każdy uczestnik powinien posiadać strój odpowiedni do jazdy oraz kask ochronny na głowę.

### **Wycieczka narciarska**

1. Każdy uczeń w czasie jazdy na stoku zobowiązany jest używać kasku ochronnego konstrukcyjnie do tego przeznaczonego.
2. Na stoku należy zachować się w taki sposób, aby nie stwarzać niebezpieczeństwa dla siebie i innych osób.
3. Każdy narciarz winien stosować się do znaków narciarskich, ustawionych na trasach.
4. Narciarz musi zjeżdżać z szybkością stosowną do swoich umiejętności, rodzaju i stanu trasy oraz pogody.
5. Narciarz rozpoczynający zjazd zobowiązany jest wybrać taki tor jazdy, aby uniknąć wszelkiej możliwości zderzenia z narciarzem znajdującym się poniżej na stoku.
6. Wyprzedzanie może następować zarówno po stronie doskokowej jak i odskokowej, po stronie prawej lub lewej, lecz w takiej odległości, która pozwoli uniknąć potrącenia wyprzedzanego.
7. Zatrzymanie na trasie zjazdu, a zwłaszcza w miejscach zwężeń i miejscach o ograniczonej widoczności możliwe jest tylko w razie absolutnej konieczności. Kontynuowanie zjazdu wymaga wcześniejszego sprawdzenia, czy podejmowana jazda nie spowoduje niebezpieczeństwa dla korzystających ze stoku.
8. Po ewentualnym upadku narciarz winien usunąć się z toru jazdy, tak szybko, jak jest to możliwe.
9. Narciarz powinien podchodzić tylko poboczem trasy, a w przypadku złej widoczności powinien zejść zupełnie z trasy. To samo zachowanie obowiązuje narciarzy, którzy pieszo schodzą w dół.
10. W razie powstania wypadku każdy, kto znajdzie się w pobliżu, powinien udzielić poszkodowanym pomocy.



## **Wyjazd na basen**

1. Przed wyjazdem należy zapoznać uczniów z regulaminem wycieczki oraz regulaminem korzystania z basenu i przypomnieć o konieczności bezwzględnego ich przestrzegania.
2. Uczniowie nie umiejący pływać mogą korzystać tylko z brodzików o maksymalnej głębokości 0,8 m.
3. Należy sprawdzać stan liczbowy grupy przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu: szkoła- autobus- pływalnia- autobus – szkoła.
4. Przypominać uczniom o konieczności informowania opiekunów o jakichkolwiek sytuacjach niebezpiecznych mogących zagrażać życiu lub zdrowiu uczestników wyjazdu i zgłaszaniu opiekunom wszelkich objawów złego samopoczucia.

## **Zasady poruszania się w miastach**

1. Przed rozpoczęciem zwiedzania należy przypomnieć uczniom harmonogram wycieczki, a zwłaszcza adres miejsca docelowego, aby w razie zgubienia się uczeń mógł dotrzeć na miejsce zbiórki.
2. W trakcie marszu jeden opiekun prowadzi grupę, a drugi ją zamyka. Obaj powinni poruszać się w granicach wzrokowego kontaktu, aby zapobiec zbytniemu rozciągnięciu się grupy.
3. Opiekun zamykający grupę nie może dopuścić, by uczeń pozostał za nim.
4. Prowadzenie grupy po ulicach, drogach powinno odbywać się zgodnie z przepisami ruchu drogowego.
5. Szczególną ostrożność należy zachować przy przechodzeniu z grupą na drugą stronę jezdni. Należy pamiętać, że przechodzenie musi odbywać się w wyznaczonym miejscu i w taki sposób, by jezdnię przekroczyła cała grupa razem.
6. W przypadku korzystania ze środków komunikacji miejskiej, należy zadbać, by wszyscy uczestnicy znajdowali się w jednym pojeździe, znali nazwę przystanku docelowego, orientacyjny czas przejazdu, ilość przystanków do przejechania.

## **Rozdział V Finansowanie wycieczek**

1. Wycieczki finansowane mogą być ze składek uczestników, środków Rady Rodziców lub innych źródeł (ze środków pozyskanych od organizacji i stowarzyszeń wspierających oświatę oraz od sponsorów).
2. Kierownik wycieczki sporządza kosztorys i przedstawia go rodzicom uczniów oraz dyrektorowi lub jego zastępcy.

3. Kosztorys musi określać ogólny koszt wycieczki, koszt jednego uczestnika wycieczki oraz przewidywane koszty organizacyjne i programowe.
4. Zgodę na zbiórkę pieniędzy i formę ich gromadzenia oraz przechowywania ustala dyrektor szkoły.
5. Rodzice uczniów biorących udział w wycieczce zobowiązani są do pokrycia związanych z nią kosztów, chyba, że udział w imprezie jest finansowany z innych źródeł.
6. Rodzice, którzy zadeklarowali udział swego dziecka w wycieczce, a następnie deklarację tę wycofali, zobowiązani są do pokrycia strat, jakie powstały z tego tytułu.
7. Kierownik wycieczki odpowiada za terminowe regulowanie zobowiązań finansowych z nią związanych.
8. Kierownik wycieczki dba, by program wycieczki i jego finansowanie odbywało się zgodnie z założeniami.
9. Rozliczenia wycieczki dokonuje kierownik, określając sposób zagospodarowania nadwyżki, względnie uzupełnienia niedoboru finansowego.
10. Dowodami finansowymi są przede wszystkim podpisane przez rodziców dzieci lub uczniów listy wpłat oraz rachunki, faktury, ksero paragonów i bilety wydawane przez uprawnione do danego rodzaju działalności podmioty gospodarcze – w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach mogą to być oświadczenia o poniesionym wydatku podpisane przez kierownika wycieczki, wszystkich opiekunów oraz przedstawicieli uczniów.
11. Kierownik i opiekunowie nie ponoszą kosztów udziału w wycieczce, w szczególności kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia, a także opłat za bilety wstępu jeśli są pobierane. Wydatki z tego tytułu pokrywa się ze środków wycieczki.
12. Całą dokumentację związaną z finansowaniem wycieczki kierownik przechowuje do 31 sierpnia danego roku szkolnego.

## **Rozdział VI**

### **Postanowienia końcowe**

1. Uczniowie, którzy nie uczestniczą w wycieczce klasowej organizowanej w dniach zajęć szkolnych, mają obowiązek brać udział w zajęciach z klasą wskazaną przez dyrektora lub jego zastępcę.
2. Klasowe lub grupowe wyjście uczniów poza teren szkoły, organizowane w ramach lekcji w celu realizacji programu nauczania, nie stanowi wycieczki w rozumieniu niniejszego regulaminu.
3. Nauczyciel organizujący takie wyjście, musi dokonać wpisu do wcześniej wyznaczonego zeszytu.
4. W sprawach nieuregulowanych niniejszym regulaminem stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Pracy, Statutu Szkoły oraz rozporządzeń MEN w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny w szkołach i w sprawie zasad i warunków organizowania przez szkoły krajoznawstwa i turystyki.